ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ 59. САВЕТОВАЊА АГРОНОМА И ПОЉОПРИВРЕДНИКА СРБИЈЕ И 5. САВЕТОВАЊА АГРОНОМА СРБИЈЕ И РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У периоду од 27. до 30. јануара 2025. године одржано је на Златибору традиционално Саветовање агронома и пољопривредника. На 59. Саветовању регистровано је 536 учесника. Током три радна дана одржана су два пленарна предавања и осам панел дискусија - укупно 50 научних радника, професора, представника државних институција, компанија и пољопривредних произвођача.

Мото овог Саветовања био је "Институт у служби науке и пољопривреде"

Програмски одбор је проценио да акценат Саветовања треба да буде на климатским и економским изазовима са којима се суочава пољопривреда целог света, региона, па тако и Републике Србије. Ове теме обрађене су у панел дискусијама са разних аспеката. Теме панел дискусија биле су следеће:

Сматра се да су **климатске промене** највећи изазов са којим се суочава човечанство у XXI веку, посебно пољопривреда као „фабрика под ведрим небом".

У циљу ублажавања климатских промена неопходно је предузети низ мера и стратегија које држава треба да предузме у циљу ублажавања негативних последица. Решења морају бити заснована пре свега на резултатима новијег оплемењивачког програма и изналажења адекватне технологије гајења укључујући и одрживу пољопривреду. Најзначајније мере адаптације на климатске промене обухватају:

- **Унапређење оплемењивачких програма** (селекција и увођење у производњу сорти и хибрида гајених биљака толерантних на сушу и високе температуре – „climate crops"; гајење сорти и хибрида широке адаптабилне основе). **Свака производна сезона, као и различити региони производње имају своје специфичности, те је избор сорте и хибрида неопходно прилагодити сезонским и локалним потребама.** Препорука НС сортимента заснива се на резултатима вишегодишњих огледа и истраживања - од лабораторије до њиве;
- **Прилагодити технологију производње** (чување влаге у земљишту; уношење и повећање нивоа садржаја органске материје; правовремена и адекватна обрада земљишта прилагођена усеву/региону; диверзификација усева; увођење покровних усева; рационална и ефикасна употреба органских и минералних ђубрива; ранија сетва/ранија жетва; оптимална густина сетве);
- **Извршити рејонизацију производног подручја (ратарско-повртарских култура)**
- **Наводњавање, поготово семенских усева,** мора бити редовна агротехничка мера, а препоруку за наводњавање треба заједно да дају агрономи (када биљке имају највеће потребе за водом - која фенолошка фаза) и мелиоративци (колика да буде заливна норма и у колико наврата). Неопходна је сарадња и са РХМЗ као и „Водама Војводине". Ово питање је врло комплексно, тражи хитна решења и још већу помоћ државе;
- **Прецизна пољопривреда и дигитализација** су кључни фактори у овом процесу с тим да се води рачуна о животној средини;

- Потребна је **заједничка акција свих учесника укључених у ланац пољопривредне производње, од произвођача, преко представника индустрије и сектора образовања, уз подстицаје државе** за увођење нових система производње;
- Република Србија и Република Српска морају да подрже концепт одрживе пољопривреде ЕУ, што подразумева низ мера - од зелене пољопривредне регулативе, аграрне политике, *прецизне пољопривреде*, едукације итд.;
- Едукације су неопходне за нужан прелаз са конвенционалних на нове системе производње и лакше коришћење дигиталних алатки;
- Закључено је да Републици Србији и Републици Српској недостају саветодавци и да ће у наредним годинама њихов број бити повећан у Србији са 300 на 500 стручних лица;
- Тржиште је веома комплексан и важан механизам за целокупну пољопривредну производњу, поготово ратарску, као и семенарство коме треба посветити пажњу и на микро нивоу - пољопривредни произвиђачи и на макро нивоу - путем аграрне политике;
- Аграрном политиком треба стимулисати пољопривредне произвођаче да на тржишту буду што конкурентнији и помоћи им по питању трошковне конкурентности, технолошке конкурентности, конкурентности квалитетом и ценовном конкурентношћу. Наука и струка треба да одиграју велику едукативну улогу по питању климатских услова и економских промена које су изазване регионалним ратовима;
- Што скорије оформити Национални пољопривредни форум.

Будућност пољопривреде зависи од наше способности да се прилагодимо, иновирамо и прихватимо климатске промене као и нове технологије, алате и технолошка решења која ће нам бити од изузетне помоћи у решавању сложених изазова у пољопривреди у XXI веку. Зато је неопходно да проактивно одговоримо на све изазове како би се покренуо пуни потенцијал иновативних технологија у изградњи економичне и одрживе будућности пољопривреде.

Нови Сад, 03.02.2025.

За ПРОГРАМСКИ ОДБОР ИНСТИТУТА ЗА РАТАРСТВО И ПОВРТАРСТВО,
ИНСТИТУТ ОД НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Проф. др Драгана Латковић

ИНСТИТУТ ЗА РАТАРСТВО И ПОВРТАРСТВО НОВИ САД

в.д. директора Института